

ДЕ Е БЪЛГАРИСТИКАТА?



снимка: Кристиан Янев

оформление: Кристиан Янев

РАЗГОВОР С ЧЕШКИЯ ИЗСЛЕДОВАТЕЛ НА БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА ЯКУБ МИКУЛЕЦКИ

AN INTERVIEW WITH JAKUB MIKULECKÝ: CZECH RESEARCHER OF
BULGARIAN LITERATURE

Александра Александрова: Д-р Микулецки, през 2022 г. Чешката академия на науките Ви удостои с награда за най-добър млад учен. Какво е усещането човек да получи такова високо признание за труда си?

Якуб Микулецки: С наградата „Ото Вихтерле“ се награждават млади учени до 35-годишна възраст. Това, че се озовах сред 25-те наградени за 2022 г., ме изненада много, като се има предвид, че сред лауреатите са например и утвърдени химици и физици. В категория „хуманитаристика“ бяха удостоени психолог, социолог, двама историци, музиколог и славист-българист – моята личност. Явно моята научна тема (неофициалната българска литература) е тълкувана като интересна.

А.А.: Вашата монография „Mezi disentem, undergroundem a šedou zónou. Neoficiální bulharská literatura 1944 – 1989“, посветена на българската неофициална литература от периода на тоталитаризма, е феноменален и обемен труд, който се оказва новаторски и приносен за българистиката. В академичните среди у нас вече е набрала популярност информацията за тази книга и интересът към нея е много голям, но езиковата бариера все още не позволява тя да достигне до максимален брой читатели. Очаква ли се книгата Ви да получи превод в скоро време?

Я.М.: Трудът е обемен, да. Писах го предимно за чешкия читател, именно затова съм отделил място и за историческия контекст. Доколкото той е и феноменален, не мога да преценя. Обсъждаме вече възможност как да се преведе книгата на български. Засега този процес е в самото начало и търсим варианти това да стане.

А.А.: Наскоро при представяне на книгата Ви в Пловдивския университет проф. Жоржета Чолакова определи труда, който сте положили за събиране, издирване и проучване на текстове, като „детективски“. Кои градове посетихте, когато

работихте върху изследването си? Кои са най-интересните Ви преживявания и какво няма да забравите от срещите си както с автори, така и с техните наследници, които са Ви предоставили архиви?

Я.М.: До някаква степен беше наистина „детективско“ занимание, но не съвсем; детективите от криминални романи обикновено срещат злоба и неприязън заради това, че се ровят, където не трябва. А аз пък навсякъде срещнах само усмихнати и отзивчиви лица, които са благодарни, че някой се интересува от литературното творчество на тях самите или на техните близки. Освен това много ми помагаха и утвърдени личности в литературата, литературознанието и културата въобще – без тях нямаше да стигна доникъде. Материалите събирах главно в София и Пловдив, но също и в Казанлък, в тамошната библиотека „Искра“ бяха може би най-вече изненадани, че някой чужденец се интересува от някакво си старо списание – бяха много любезни. Благодарен съм на всички, които ми помагаха – няма да изброявам поименно, понеже са много.

А.А.: **От своята монография Вие целенасочено изключихте емигрантската литература от времето на комунизма. Занимавате ли се в момента с тази материя и тя представлява ли интерес за Вас? Може ли да очакваме нова книга от Вас?**

Я.М.: Тази тема много ме интересува, особено като литературноисторически феномен. В момента събирам материали, вече публикувах, а скоро ще публикувам и още някои статии по темата за българската емигрантска литература. Намират се много интересни произведения, автори/авторки, човешки съдби. Прочитам творбите им и се опитвам да проникна в духовната ситуация на времето през Студената война, в цялостната ситуация на изгонения от родината човек и невъзможността му да се върне към същото, понеже то вече не съществува и може би никога не е съществувало. Това вероятно изглежда парадоксално, но нашата памет е селективна и понякога е способна да създава даже съвсем нови образи. Това важи както за индивидуалната памет, така и за колективната (националната) – и двете ме интересуват, особено техните литературни прояви. Надявам се, че един ден ще излезе и книга, посветена на тази изключително интересна проблематика.

Разговорът с Якуб Микулецки (Славянски институт към Чешката академия на науките, Чешка република) води Александра Александрова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“, България).

Jakub Mikulecký, PhD (Slavic Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic)

Alexandra Alexandrova, PhD (Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria)